

Acésta fóia ese
cate 3 cóle pe luna
si costa 2 florini v. a.
pentru membrii aso-
ciatiunei, éra pentru
nemembrii 3 fr.
Pentru strainatate
1 galbenu cu porto
postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana
si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se
face numai pe cate
1 anu intregu.
Se aboneza la Comi-
tetulu asociatiunei in
Sibiiu, séu prin posta
séu prin domnii co-
lectorii.

Nr. 8.

Brasiqv u 15. Aprile 1872.

Anulu V.

Sumariu. Prenderea capiloru revolutiunei romanesci 178⁴/₅. — Dictionariulu si Glossariulu societatei academice romane. — Colectiune de diplome istorice transilvane. (Continuare.) — Procesu verbale. — Publicaraa baniloru incursi. — Contribuiri la fondulu academiei romane.

Prenderea capiloru revolutiunei romanesci 178⁴/₅.

In fine revolutiunea fu innadusita prin poterea armatei imperatesci, ajutata prea bene de gros'a ne-sciintia, de lips'a disciplinei si a comandantiloru carii se fia fostu dotati cu esperientia; adaogemu si lips'a cea mare de arme si — tradarea. Pentru cá inse tíer'a se fia sigura de repetirea révolutiunei celu pu-cinu pentru acelea tempuri, auctoritatile publice cautá tóte midiulócele si calile, pentru cá se póta pune man'a pe celi trei romani carii trecea de capi si conducatori ai revolutiunei, adeca Nicolae Ursu supranumitu Horia, nascutu d'in comun'a Albacu, omu cá de 54 de ani, Ioanu Closca nascutu d'in Carpenisii, cá de 30 de ani, si Nicolae Christea supranumitu Crisianu.

Dupace insurgentii romani fusera batuti si re-spanditi, conductorii loru inca au fostu parasiti mai de toti ómenii loru. Atunci acestia isi cautara sca-pare in codrii cei seculari ai muntiloru. Anume Horia si Closca s'au trasu in muntele Scorasietu, situatu d'incolo de Albacu, in distantia cá de duoe miliarie. Acolo petrecea ei in una casciora, séu mai bene co-liba, coperita cu frundiariu de pintu. Acelu locu de scapare ilu sciá numai cátiva ómeni credentiosi ai acelu nefericiti, prin urmare intre alté impregiurari ar fi fostu aprópe imposibile de a'i afla in acelea locuri ascunse si departate. Deslegarea acestei pro-bleme fu comissa vice-colonelulu Kray, germanu de origine, inse in servitiu la regimentulu alu II-lea de pedestrime secuiesca confiniaria.

Vice-colonelulu Kray cá strainu in Transilvani'a, nu cunoscea neci-decumu locurile si tieniturile d'in muntii apuseni. Elu inse chiamá la sene indata dupa spulberarea ostiloru románesci pe silvicultoriulu im-peratescu (k. k. Waldbereiter), anume Antonie Melzer, carele in acea calitate a sa cunoscea prea bene muntii d'in tieniturile Campeniloru*) si de altu-mentrea inca cá unui nemtiu, i se apretia multu lealitatea. Luandu Kray cart'a cea mare topografica a muntiloru apuseni si desfacundu-o inaintea lui A. Melzer, ilu intrebá pe acesta, cá cumu crede elu cá s'ar potea incongiura si prenda Horia prin ostasime

in aceli munti. Padurariulu Melzer informá mai an-taiu pe Kray despre estensiunile si distantiele acelu munti intre sine si cu respectu la regiunile invecinate, apoi respunse cá lui i s'ar parea lucru imposibile cá ostasimea se póta strabate, incongiura si cerceta locurile acelea, unde tóta tuf'a, tóta scorbura de arbore, cumu si speluncele (pescerile) si desimea estra-ordinaria a codrului dá locu de scapare unui fugariu; elu inse crede cá este si periculosu cá se intre ostasii prin codrii, acuma in capu de érna, candu muntii sunt coperiti cu nea grósa. Intr'aceea Melzer aflandu dela v. colonelulu Kray sum'a premiului ce s'a pusu pe capetele conducatoriloru, ii recomandá unu altu planu mai siguru. Eu speru, díse Melzer, cá vomu potea pune man'a pe corifeii principali ai valachiloru prin ómenii mei celi mai fideli si anume prin padu-rarii mei, pentrucá, adaoase Melzer, „este bene cá corbu la corbu se scótia ochii.“ Adeca atátu padurarii cátu si ómenii celi mai credentiosi ai lui Melzer era totu romani, cá si Horia, Closca si Crisianu, si cá toti celilalti, carii se sculasera pentru libertatea po-porului d'in jugulu celu mai barbaru alu sclaviei. Melzer mai récomandá lui Kray, cá pentru ase-curarea rezultatului, si spre a fi in ajutoriu padura-riloru*), se tramita unu despartimentu de ostasime in pólele muntiloru si se o asiedie la unu satu mai apropiatu, de unde se le fia mai indemana a patrola prin pregiuru. Invoinduse Kray si Melzer asupra planului, acesta chiamá apoi la sine pe siepte ro-mani d'in comun'a Albacu (Nagy-Aranyos), carii cunoscea prea bene aceli munti si regiunile de prin pregiuru, éra de Horia inca se potea apropia mai usioru, pentrucá acestia fusesera amicii lui.

Aceli siepte romani castigati de Melzer pentru cá se si vendia sangele propriu pe bani de auru, con-venira cu totii la loculu numitu Gur'a-Rezei, unde consultanduse mai antaiu asupra essecutarei planului, plecara apoi cu totii la munte. Sambata in 25. Dec., adeca in dio'a de Craciunulu nou, Kray espedá spre munti unu despartimentu compusu d'in regimentulu alu duoilea secuiescu de pedestrime sub comand'a locutenentelu primariu Vaída, si d'in regimentulu

*) Ungur. Topánfalva.

*) Carii in muntii apuseni portá nume slav: de gornici, gvornici, dvornici.

de husari numitu alu ducelui de Toscana, sub comand'a locutenentelui secuui Ienei. Acestu despartimentu era destinatu cá se ajute la essecutarea planului celoru siepte tradatori. A trei'a di, adeca in 27. Dec., aceli siepte spioni ajutati de ninsórea prospeta, dederu abia in urm'a lui Horia si Closca. In distantia adeca camu de una óra tradatorii apucara pe altu romanu, anume Nicolae Cristea, carele era pusu de custodia d'in partea nefericitoru conducatori, pentru cá se le spuna, déca cumuva li se apropie vreunu periculu. Celi siepte inși apucandu pe acestu Christea, parte prin amenintiari, parte prin promissiuni cá n'are se i se intemple neci-unu reu, in fine ilu induplecara cá elu se descopere loculu celu ascunsu unde petrecea Horia si Closca. Intre celi siepte romani, Onutiu Mateiu, Stefanu Trifu, Iacobu Neagu si Dumitru Neagu armati fiendu cu pusci, au mersu inainte, éra celilalti trei remanendu mai inderaptu, mergea pe urm'a lor.

Tradatorii aflara pe Horia si pe Closca aprópe de coliba, siedindu la unu focu mare, sub unu arbore pe diumetate scorburos. Apropienduse tradatorii, Horia 'i salutà si primí cá pe amicii sei si 'i intrebà, déca au venitu cumu-va la venatu. La acésta ei respunsera: La venatu amu venitu, pentru cá trebue se venamu pe sam'a ostasimei, inse n'amu datu de nimicu. Dupa acestea tradatorii invitati chiaru de Horia, siediura pe langa focu, si anume duoi langa Horia, éra alti duoi langa Closca. Atunci acesta, adeca Closca, 'i intrebà, cá ce se mai aude prin satu. La acésta respunsera cei siepte, cá au datu mari nevoi preste ómeni, cá satele aru fi inghiesuite de ostasi, si cá poporului nu 'ia mai remasu altuceva, decátu a lua lumea in capu. Audiendu acestea Closca incepù se injure adaogèndu: Las' numai, cá'i vomu curati noi pe ei si 'i vomu da dracului. Intr'aceea se apropiara si celi-lalti trei romani la loculu celu fatale. In acelu momentu vediendu Onutiu Mateiu si Stefanu Trifu apropiarea celoru trei, unulu apucà de gútu pe Horia si celalaltu pe Closca, ii tranтира la pamentu, si apoi ajutati de celi duoi si de celilalti trei ajunsi la locu, se apucara se'i lege. Intre acésta lupta s'a intemplatu, cá Horia scotiendu d'in sinulu seu unu pachetu de scrisori (eine Hand voll Papier) le aruncà in focu, fàra cá tradatorii cari'i legà, se'lu fia potutu impede. Ce voru fi contienutu acelea scrisori? Fost-au ele restulu de acte d'in multele processe de ale romanilor? Fost-au correspondentie secrete? Acestu prepusu d'in urma a intratu in capetele scriptoriloru neromani, carii nu credu cá adevératii urditori ai revolutiunei aru fi fostu acesti trei romani, ei ei cauta pe urditori airea, inca si in Russi'a. Mai antaiu inse ar trebui se probe die cineva, cá Horia si Closca voru fi sciutu atàta carte, in càtu se fia in stare de a porta correspondentie politice si militare.

Dupace acei siepte tradatori legara pe comandantii romanesci, in care tempu Horia tacea, éra

Closca injurà, ii dusera de acolo curendu la una coliba pecurarésca, pentru cá nu cumu-va se dea preste densii alti romani si se'i scape d'in manile lor. De acolo tradatorii inscientiara pe oficiarii Vaida si Ienei, apoi dupace ajunsera la ei patrólele de soldati, detera pe Horia si Closca in manile acestora. Horia si Closca avusera duoe pusci si duoe lanci, éra Closca mai avea si duoe pistole. De aici se póte inchiáié, cá déca ei nu aru fi fostu surprinsi cu perfidia de connationalii si chiaru de amicii proprii, aru fi fostu in ștare se'si mai apere viéti'a, in càtu se'i coste fórte scumpu pe tradatori. Neci cai, neci alte scrisori, neci bani nu s'au aflatu la comandantii tradati, numai la Closca se aflara siese fiorini, éra dela Horia mai luara una traista (canistru) de piele, ceva prafu de pusca si glontie, una pungulitia, in care a fostu sigillulu seu si céra rosia. Mai tardiu se mai aflase la unu altu romanu prinsu una alta traista a lui Horia cu siepte bucati de acte de processu.

Escort'a ostasiésca ajunse la Abrudu cu captivii numai a patr'a di, adeca veneri in 31. Dec. pe la amiedi. De aici se vede, cá bietii conducatori nefericiti ai romaniloru se ascunsesera departe de orice societate si locuintia omenésca susu in munti si codrii neamblati.

Acestea date istorice despre prenderea prin tradare a lui Horia si Closca sunt culese d'in câteva documente autentice si anume d'in raportulu vice-colonelului Kray ddo. Abrudu 31. Dec. 1784 adresatu comandantelui dela Alb'a-Iuli'a; d'in marturisirea protocolaria a padurariloru Onutiu Mateiu si Stefanu Trifu, depusa in 12. Ian. 1785, d'in raportulu comunu alu gubernatorului si alu supremului comandante d'in Sibiu ddo. 11. Febr. 1785, substernutu imperatului, in fine d'in naratiunea lui Ignatiu Melzer, archivaru pensionatu dela tribunalulu montanisticu, filiu alu acelui Antoniu Melzer, carele a datu lui Kray planulu cumu se prenda pe comandantii romanesci. Ignatiu Melzer adeca a tienutu mente cele audite dela tateseu, avea si unele documente despre revolutiunea romanésca, pe care le a datu dlui Szilágyi. Vedi si actele câte amu publicatu noi despre rescóla lui Horia in „Transilvania“ Nr. 24 d'in 1869 si Nr. 1 d'in 1870.

Pre candu adusera pe Horia si Closca in Abrudu, multime nenumerala de ómeni essise inaintea lor cá se 'i védia. Cu acea ocaziune pop'a Ioanu Crisianetiu d'in Bistra numitu si Hagiu, adeca santitu, pentru cá fusese la Ierusalimu, omu cá de 56 de ani, standu in piatia inaintea casei unde se schimba auru, incependu se injure pe unguri cumu 'i venea la gura, le díse intre altele: „Éta aici este Horia pe care voi unguriloru l'ati doritu asia multu, acuma 'lu poteti imbuca si manca de viiu.“ Atunci una femeia de unguru anume Rebeca lui Stefanu Király nascuta Szapanosi, respunse popei d'in Bistra: „Ba se vilu mancati voi pe Horia, ca regele vostru au fostu si voi l'ati denumitu pe elu.“ La acestea díse pop'a: „Luati-ve séma voi unguriloru

pentruca peste pucinu veti vedea ce se va intempla cu voi." Se intielege de sine ca asupra acestui preotu inca s'au cerutu pedépsa de mórte.

In cercetarea preliminară ținută la Abrudu, Horia și Closca marturisira în unanimitate, că în a-deveru ei au fostu prinși în modulu aretatu mai susu, éra mai departe spusera că ei au voitu se siedia ascunși în padure numai până cându li se voru tramine bani dela comun'a lor, pentru că se póta catorí la Vien'a. D'in raportulu gubernaroriului baronu Bruckenthal tramisu la imperatulu ddtó. 5. Ianuariu 1785 aflamu, ca v. colonelulu Kray au luat elu însusi pe Horia în cercetare, ca înse acesta nu au voitu se 'i marturisésca nemicu ce s'aru fi ținutu de lucru. (Im vorläufigen Verhöre, das der Oberstlieutenant Kray, zu welchem er (Horia) zuerst gebracht worden, mit ihm abgehalten, hat er sich in nichts zur Sache dienliches einlassen wollen.)

Vice-colonelulu Kray avendu prinși pe Horia și Closca, inca d'in 31. Decembre demanétia la 9 óre, adeca înainte de a si ajunge captivi la Abrudu, au si inaintatu raportu stafetale cátra imperatulu, scriendu pe coverta: Auf das allerschleunigste im Trab zu befördern, expedirt den 31. Dec. 1785 Früh 9^{Uhr}. Si totusi acésta estafeta ajunse la imperatulu în Vien'a abia în 10. Ianuariu, adeca în 10 zile. Primindu imperatulu scirea, indata în aceea di scrise comitelui Pálfy la Buda cá unu lucru de mare bucuria.

Alu treilea comandante românesc, adeca Georgie Crisanu în urmarea spargerei óstei romanesci d'in Zarandu au scapatu cu viétia si s'au trasu în ținutul comunei Lupsia, unde au statu ascunsi până pe la finea lui Ianuariu; atunci înse popa Moise d'in Carpenisii orbu de unu ochiu, ajutat de conlucrarea mai multor romani, descoperí loculu ascunsu alu petrecerei lui Georgie Crisanu si 'lu tradá maiorului comite Pückler, care tramitendu patrula numerósa în comun'a Mogosiu, acolo prenera pe Crisanu si în 30. Ianuariu 'lu adusera la Abrudu, de unde apoi fu transportatu si elu pe urm'a lui Horia și Closca la Alb'a-Iulia, unde acesti doi comandanti se aflau adusi inca d'in 2. Ianuariu si detienuti, anume Horia în închisórea de suptu pórt'a cea noua, éra Closca suptu pórt'a imperatului Carolu. Pe Crisanu l'au închisu în casemat'a de suptu straja.

Se scie ca imperatulu pusese pe capulu fiacarui comandante românesc câte 300 galbeni imperatesci, éra dupace primí scirea despre incaptivarea lor, scrise vice-cancelariului comitelui Pálfy în 14. Ianuariu, ca acei 600 galbeni, pretiulu capetelor lui Horia și Closca, se dispuna a'i numera indata la cei 7 tradatori, preste acésta se'i declaré de ómeni liberi de orice servitiu iobagescu, éra padurariului Melzer se'i numere separatu 100 galbeni. Afara de remunerarea celor 7 tradatori romani d'in comun'a Albacu si a lui A. Melzer, s'a dispusu si decorarea cu medalia de aur a protopopului neunitu d'in Abrudu, anume Iosifu Adamoviciu, pentru meritulu cá elu în 19.

Novembre a presu în ținutul Abrudului pe unu capitanu românesc, anume Ursu Uibar, pe care apoi ungurii pe temeiulu sententiei esite dela tribunalulu Albei inferióre l'au trasu în tiépa în 25. Nov. la Alb'a-Iulia, cându au taiatu capetele si la alti trei romani, anume Toma Singateanu, Vasilie Munténu si Savu Munténu, éra pe Iacobu Munténu si pe Martinu Irimie iau frantu pe róta, si în fine pe unulu Mihocu până a nu'lu omorí formalu, 'lu taiara în patru bucati, pe care apoi le spendiurara la patru locuri.

Guberniulu provinciale în cointielegere cu Tesaurariatulu aflá cu cale a impartí acelea remuneratiuni cu tóta solennitatea posibilé, éra ducerea la indeplinire o comisse commissariului guberniale Mich. Bruckenthal. Solennitatea se intemplá la Zlatn'a sambata în 5. Ianru, cá în di de marturia (tergu de septemana), dupáce mai antaiu s'a publicatu în tóte partile, pentru cá ómèni se alerge si se vedia ce onóre si remuneratiune se face acelora carii vendu sangele propriu. Multi ómeni au fostu adusi cu forti'a, nu numai d'in comitatulu Albei si alu Hunedorei, ci si d'in altele; d'intre protopopi si preotime au trebuitu se assiste fórté multi. În midiuloculu piatiei se facuse una baraca (siopronu) de lemn, de una lature coperita cu frundiariu de pinu (bradu), pe acesta pusu unu covoru, éra pe acésta portretulu imperatului. În midiuloculu baracei pe una mesa coperita cu covoru (tapetu) frumosu se vedea trei farfurii (talieri) de argentu, pe unulu era siese sute de galbini, éra pe alu duoilea medal'a de aur destinata pentru protopopulu Iosifu Adamoviciu, éra pe alu treilea stá diplomele asia numite manumissionali, prin care celi siepte tradatori era eliberati d'in sierbitutea, pentru a carei sfármare se sculásera cei tradati.

Acea parada s'a inceputu pe la 9 óre demanétia si a ținutu până spre amiedi, pentruca poporul a fostu chiamatu în cete la mesa, spre a vedé totu si a se informa despre tóte, apoi esia fiacare pe alta parte a baracei. De ambele parti ale mesei stá patrula ostasiésca, supraveghiata de capitanulu Richard, éra pe piatia ostasimea stá în parada. Pe la 11^{1/2} óre vení comissariulu Mich. Bruckenthal insocitu de br. Gerliczi directoriulu primariu dela montanistica, éra inaintea lor multime de popi romanesci, dusi cá în triumfu rusinatoriu, si în urm'a lor officarii militari si camerari.

Ocupandu comissariulu Bruckenthal loculu seu, mai antaiu dispuse a se perlege respectivulu rescriptu imperatescu, dupa aceea ținú cátra poporu una cuvintare în limb'a romanésca, pre cátu o potea elu vorbí cá sasu, éra apoi chiamandu înainte pe protopopulu Iosifu Adamoviciu dela Abrudu, ilu apostrofá dicéndu'i: „Mei Iosife Adamoviciu!“ apoi vorbindu'i mai multe totu cu mei si tu, în fine demandá unui bietu de cancellistu (copistu) guberniale anume Dévai, cá se 'i acatie medal'a la peptu, ceea ce se si intemplá între detunetu de trescuri, sunete de tobe si trompette. Protopopulu decoratu multiamí

precumu sciù mai bene, si promise in tóte supunere neconditionata. Dupa acesta fusera chiamati ceilalti in ordine, spre a fi remunerati precumu se aratà mai susu. Dupa finirea acelei solennitati M. Bruckenthal éراسi mai vorbi ceva pe scurtu, éra dupa aceea tóta cet'a cea numerósa a preotiloru merse la baserica, escortati inse de càtra unu despartimentu de husari, éra adunarea se respandí între sunete de musica si între strigatulu functionariloru: Vivat Josephus Secundus.

Fininduse servitiulu dumnedieescu, preotimea trebuí se merge éراسi la comissariulu Bruckenthal, care le tienù de nou unu discursu destulu de copiosu, dascalindu'i fórtè seriosu, cumu au ei se se pórte cá preoti.

Se intielege cà tradatorii lui Crisianu nu au fostu remunerati cu acea ocaziune, pentru cà ei abia 'lu vendusera numai inainte cu una septemana, si asia pentru acestia s'au luatú dispositiunile necesarié mai tardú.

Despre modulu cumu a fostu essecutata sententi'a de mórte asupra celoru duoi comandanti Horia si Closca, cumu Crisianu isi luase elu insusi viéti'a, cumu au mai fostu pedepsiti inca si altii cu mórte, cumu au scapatu cu viétiá câteva sute de insi numai in urmarea severelorú interdictiuni venite dela imperatulu, cá nobilimea unghúresca se incete dela atàta sete de sange; despre tóte acestea vomu mai conversa in altu Nr., pentrucà ele merita a fi tractate in unu capitulu separatú. G. B.

Dictionariulu si Glossariulu societatei academice romane.

Acestea duoe opuri scientifice voru fi, dupa judecat'a barbatiloru competenti in materia de lexicografia, cele mai maretie, mai grele de a se elabora, inse si de cea mai mare valóre, d'in tóte opurile scientifice, originali, câte au vediutu lumin'a in limb'a romanésca pàna in dio'a de astadi. Adeveratu cà acésta carte a cartiloru va costa bani multi, ea inse totu nu va costa neci atàta, càtu costa de ess. intretienerea unui corpu de armata pe una singura di, éra candu va fi ajunsu in manile natiunei, valórea intrinseca a dictionariului va cumpaní mai multu decâtu unu corpu si duoe. Adeveratu cà neci una carte romanésca originale nu a fostu supusa la una critica atàtu de aspra, inversiunata si chiaru hostile, precumu a fostu supusu dictionariulu societatei academice indata dela esirea in publicu a antaiului fasciclu, pentrucà s'au aflatu chiaru si d'entre membrii societatei academice, carii au avutu intru nimicu a condamna formalu mai totu ce prodususera dd. Laurianu si Maximu in acelu fasciclu, de unde au si urmatu conflicte inca si in sesiunea d'in anulu trecutú. Cei carii voru perlege Annalile societatei academice d'in anulu 1871, voru afla óresi-care urme ale acelorú conflicte, care durasera vreo 12 dile; éra

cei carii au urmaritu criticele Albinei, publicate asupra intregéi activitati a societatei academice, voru potea se inchiaie cà lucrulu va fi decursu si in sinulu aceleia, buna óra cumu a decursu prea de multe óri in sinulu academiei magiare, totusi nu asia, precumu s'a intemplatú in Portugalli'a, unde academi'a scientifica in 20 de ani abia a fostu in stare se publice trei séu patru litere d'in dictionariu, si in Franci'a, unde dictionariulu academicu abia fu elaboratu si publicatu in patrudieci de ani. Pàna si unele d'in acelea folie bucurescene, care se potú considera numai cá nesce apparitiuni efemere, de joi pàna mai apoi, conduse de unii negutiatorasi carii nu avea alta ocupatiune, si de nisce studenti de aceia se credu omnisciutori, incepusera a se infla si a lua la critica unu opu, pe care, bine se ne insemnamu, neci unulu d'in ei nu apucase a'lu vedé cu ochii. Tocma d'in aceste cause inse este interessantu a sci, cumu a inceputu a primí publiculu romanescu primii fascicli, carii au esitu d'in Dictionariu si Glossariu. Publiculu le-a primitu asiá, cà pàna in $18/30$ Martiu a. c. s'au vendutu d'in ele de lei noi 3700, dicemu: trei mii siepte sute, séu circa preste 1800 de fiorini val. austriaca. Acésta cifra o avemu dela mana autentica. Se cuvene a insemna la loculú acesta, cà pàna in $18/30$ Martiu abia esisera 3 fasciclii d'in Dictionariu si 3 d'in Glossariu.

Acesta fu respunsulu datu de càtru publiculu romanescu la lucrarile comissiunei lexicografice si la tóte criticele cu care a fostu ataeata aceea in cursu mai bene de unu anu. Scimu si noi cà voru fi multe de criticatu in acelu Dictionariu si in acelu Glossariu. Dara déca nu ar, esí nimicu inca in vreo 20 de ani, ce amu fi avutu de criticatu? Petele in sóre, bolt'a ceriului, adencimea marei. Se multiamimu lui Ddiu, cà esse una carte, la care au se'si tocésca penele mai multi, atàtu critici competenti, càtu si criticastrii nechiamati. Atunci e tristu si rusínatoriu pentru literatur'a unei limbe, candu essu in trensa carti atàtu de reu scrise, in càtu si criticulu celu mai benevoitoriu si totu-unadata ageru, cauta indesiertu vreuna idea, sententia séu passagiu de criticatu, pentrucà totulu este mai pre diosu de ori-ce critica.

Recunóscemu si noi cà comissiunea lexicografica merge dupa unu metodu radicale, si cà ea in càtu-va lucra pentru generatiunea venitória; dara rogu-ve, ce au facutu strabunii nostrii inainte cu trei sute de ani, candu au inceputu a traduce si a tiparí mai antaiu carti in limb'a daco-romana? Au lucratu pentru generatiunile care au urmatu dupa densii, pentrucà indílele loru acelea carti basericesci romanesci strabatea numai cá de raritate prin monastiri si la clerulu seculariu. Si ce au facutu mai multu parentii nostrii, candu au inceputu mai antaiu se scria limb'a cu literele latine adoptate de multu mai de tóta Europ'a luminata? Unde era publiculu loru pentru asemenea carti. Au nu avemu probe autentice, cà inca si între anii 1850—1860 s'au interdísu si afurisitu literele la-

ține? Si cine ar fi crediutu că va veni vreuna-data unu regimu absolutiscu (Oct. 1860), că se ne întrebe, déca si cumu voimú se ne cultivamu limb'a cu litere latine, pe ce cale, cu ajutoriulu carei sisteme dorimú se ne apropiemu de Europ'a luminata? Si cumu s'a întemplantu, că tocma pe atunci se venia unu Alessandru Ioanu I. (Cusa) si se dica: Prea pucinu imi pasa de sistemele vóstre, voi literatiloru, sistem'a o veti afla mai tardú. Eu sciu un'a si buna: De adi incolo neci unu functionariu publicu alu tiei mele se nu cutedie a scrie altu-mentrea, decâtu cu litere latine. S'a disu si s'a facutu cu rapediune in adeveru surprindietoria. Injurá betranii de cruci si de vangeli; inse 2—3 ani si ei au amutitu.

Alessandru Ioanu I. nu a dísu: totu-odata ve demandu că se purificati si limb'a. M. sa nu era omu literatu, atáta inse totu sclá, că cu introducerea litereloru trebuea se urmedie purificarea pe calea cea mai firésca d'in lume. Ea a urmatu si purcede inainte éراسi cu rapediune, la care d'in partea nóstra marturisimú că nu eramu preparati. Rogu pe oricine că se ia amana, de ess. Romanulu d'in 1857—1858, séu Buciumulu care mai tardú s'a prefacutu in Trompet'a Carpatiloru, si se le compare limb'a de atunci cu cea d'in 1871—72. Se ia inse chiaru Monitoriulu oficiale d'in a. I. si se'lu compare in limba si in stilu cu celu de astadi. Se faca asemenea cu cartile scolastice si cu ori-care altele d'inainte numai cu 10—15 ani. Se asculte si pe oratorii de astadi in camer'a legislativa si se caute cumu vorbea cei dela „Divanulu ad hoc.“ Căta distantia si diferentia in unu periodu asia de scurtu!

Asia este, purificarea limbei merge rapede; dara se ne insemnamu cu totii fórte bene: ea merge prea neregulatu. Caus'a este a se cauta nu numai in spiritulu tempului nostru, care face pe ómeni fórte applecati a precipita ori-ce actiuni omenesci, a o lua la fug'a mare tocma si in literatur'a numita asia intru intielesu strinsu, că si cumu in cultivarea limbei inca amu potea alerga cu ajutoriulu vaporului, cu balóne si cu electricitate. Neregularitatea provene inca si d'in impregiurarea că fórte pucini ómeni isi dau ostenéla de a studié geniulu, natur'a limbei romanesci, ci cei mai multi credu că déca s'au nascutu romani, ori déca au crescutu intre romani, ei trebue se cunósca limb'a romanésca d'in fundamentu, fàra altu studiu, decâtu una simpla imitatiune. De aici atátea maimutiarri uneori comice, mai adesea inse demne de criticá severa.

Tóta lumea simte si recunósce, că acea neregularitate avea mare trebuintia de unu Regulatoriu. La inceputu se credea că acelu Regulatoriu se va fi aflatu in Societatea academica romana. Intr'aceea dupa 3 ani dela infientiarea ei unii literati si alti semi- si $\frac{1}{4}$ de literati incepura a striga in gur'a mare precumu observaramu si mai in susu, că Societatea academica s'ar incerca se ne faca una limba noua.

Óre face in adeveru societatea academica una limba romanésca noua?

Cu fasciclii căti au essitu, dinaintea nóstra, noi negamu acésta assertiune.

Apoi dara ce face societatea academica? Éta ce. Căti-va membrii ai aceleia se apucara se adune, pe cătu ii ajuta modestele poteri materiali ale societatei, nu numai thesaurulu întregu alu materialelui latino-romanescu vechiu, ci si tóte cuventele de origine séu cunoscuta de straina, séu celu pucinu dubiósa, le definesce, le analisedia, le sucesce, le inverte pe facia si pe dosu. pentru că se le presente dupa originea lor genuina, pre cătu numai permite scienti'a in dílele nóstre.

Asia dara societatea academica aduna tóte cuventele d'in limb'a vechia si mai vechia, atátu pe celle curate romanesci, cătu si pe celle inprumutate dela altii.

Si ce mai face inca societatea academica?

Ea cauta că se adopte si se ficsedie termini pentrú multimea cea mare de obiecte, de idei si cunoscientie, pe care ni le castigamu in tempurile nóstre, si pe care parentii nostrii nu avusera de unde se si-le castige: De unde se ia dacoromanii cuvente pentru lucrurile si ideile pe care nu le avusera pàna acilea? De unde? Nu cumu-va éراسi dela popórale slave? Nu cumu-va dela turci si arabi? Séu incai dela germani? Mai incupe aici întrebare? Ce facu óre ceilalti literati ai nostrii carii scriu carti, si ce facu publicistii carii scriu in diarie? Se o spúnem verde: Ei iau cuventele care de unde apuca, fàra neci-una regula, fàra alegere. Multime de cuvente latinesci si francesci pe aceeași pagina ori columna, alaturea cu celi mai grosolani barbarismi slavonesci, turcesci, adesea si nemtiesci si unguresci, uneori acesti d'in urma fàra neci-o necesitate, ci éca asiá, séu d'in capritiu. séu d'in nepasare; éra cuventele latine de multe ori deformate pàna la grétia*). De grammateca, de constructiune, de sintasse, neci nu mai memoramu nimicu la loculú acesta.

Asemenea neregularitate si chiaru anarchia va trebui se încete candu-va, si noi speramu că ea va inceta éراسi mai curendu decâtu s'a crediutu pàna acumu.

Ne va dice cineva: Differenti'a intre limb'a vorbita de poporu si între aceea la care se adopera societatea academica se arunce fundamentele, este prea peste mesura mare. Noi inse sustienemu că aceea nu este mai mare decâtu e între limb'a de astadi a literatiloru nostrii si între limb'a chronicariloru d'in tempulu domniei fanariotiloru, si că ea difere multu mai pucinu de limb'a pe care o numimú si trebue se o numimú vulgara, decâtu difere de ess. limb'a francesca scrisa si vorbita in classile su-

*) Abundintia, in locu de abundantia, Abundo, as, are, si altele nenumerate, care essu chiaru d'in pen'a unoru literati, publicisti etc.

periori ale societatei, de tóte dialectele si provincialisimii poporului francescu. Si unde, càtu de susu stà limb'a scrisa germana (hochdeutsch) de dialectele Germaniei! Unde stà de ess. Hans Jörgel d'in Larchenfeld alu Vienei si unde limb'a lui Schiller, Göthe, Herder si una miie alti scriptori germani in totu publiculu loru.

Intr'aceea eu vediu, cà in locu se fiu indreptatu numai simplu pe onorabili lectóri la lucrarile societatei academice càte au vediutu pàna aci lumin'a, m'am demissu la unù feliu de recensiuine, la care candu apucassem pen'a, nu cugetassem de locu. Trebueam se lassu acestu lucru criticiloru de profesiuna. Voi inchiaia deci cu nesce ilustratiuni imprumutate dela duoi membrii ai societatei academice.

Dupa inchiderea sesiunei anului 1871, dn. Alesandru Odobescu, cá membru nou alu societatei academice, invitase pentru aceeasi di, ¹⁶/₂₇ Septembrie pe colegii sei academici la unu prandiu care s'ar fi potutu numí cu totu dreptulu domnescu. Dn. Odobescu pe langa eruditiuinea sa ce ar face onóre la ori-care natiune d'in cele mai luminate, este si unu barbatu de multu spirit, cumu si de affabilitate rara. Sciendu bene cà academicii nostrii era satui pàna d'incolo de dispute filologice, pentrucá se'i distraga, ii surprinse cu una gluma d'in cele mai spirituali, componendu una lista de bucate in unu dialectu formatu in directiunea in care credu unii cà póte se essa limb'a romanésca dupa càteva diecimi de ani. Acea lista litografita prea elegantu, o aflà fiacare membru ospetu langa farfuri'a sa, éra coprinsulu ei érá:

Prandiulu academicu.

Mercuri 15. Septembrie MDCXIV. U. C.

Vinu-arsu de anicetu (rachiu de Anisette).

Sorbitiune cu Scriblete (supa cu stelisióre).

Vinu perunctu d'in Insulele-Fortunate (Madera).
(Vinu unsuros de Madera).

Fame-stimuli varii (telurimi de mezelicuri).

Siluriu munitu cu astaci fluviali, in condimentu de sinape (Som preparatu cu raci de ríu cu sosu de mustaru).

Vinu albicante perenniu alutense de Acidav'a, (vinu vechiu albu de Dragasiani).

Lumbu bubalicu intinctu in cremore, cu bacce e turberculi leguminose. (Muschiu de bou muiatu in smantana, cu morcovi si cartofi.)

Vinu nigru de Burdigala (Sanctu-Iulianu). (Vinu de Bordeaux.)

Coturnici cu pulce venatorica, abstrudi in placenta foliacea. (Potarnichi fripte venatoresce in fóia de placinta.)

Potione congelata de modu romanu, (apa rece).

Melungine rubre cu farcimine de minutale, (patlagele rosie cu meruntaie de pasere).

Copsa de ariete in verubi torresa, (cóste de berbeci tavalite in pesmeti).

Acietaru de olere, condita pre usu Athonicu, (unu feliu de salata cu otietu si untu-de-lemn).

Vinu campanicu spumosu, (Silleriu. Siampania).
Casiu induratu de Batavi'a, (cascavalu de Batavi'a).

Vesice fermentate pre ratione germanica, (gogosi nemptiesci).

Biscopte lactantie glaciata, (piscoturi cu lapte si inghiatiata — charlotte-russe).

Canistru multipomariu, (castronu cu póme).

Pepene Cantaliense, (pepene cantalupu). Vinu appianu Bastarnicu (Tocaiu), vinu ungu. de Tokay).

Conditure melimerarea e prunaria, (compotu de mere si de pere).

Confapte saccharine, (cofeturi zacharisite).

Licuore bellaria de Bromelia, (beuture de Oland'a).

Nu se póte spune ce ilaritate produsse si ce distractiune facu acea lista membriloru ospeti ai domnului Odobescu, in càtu eu credu cà acea séra va remanea multu tempu in memori'a membriloru academici carii au participatu la acelu ospetiu. Ce se vedi inse, aduo'a si a trei'a di unele foisióre d'in capitala acaparanduse de acea lista, o luara in seriosu, si apoi tienete la critice si persiflagiuri. Intr'aceea nu trecu prea multu, pàna ce unu altu membru alu societatei academice, adeva dn. Vasilie Alessandrescu-Urechie, facu pe acelea foisióre cá se le tréca pentru atunci ori-ce mancarime de critica si bajocura. Acestu membru care éra si, pre càtu este de seriosu, pre atàta scie se desvolte schintei d'in spiritulu seu la ocaziuni cá si cumu a fostu. aceea, isi propuse a scóte cuiu prin cuiu, componendu adeva alte liste de bucate in limb'a vulgara a bucatariloru si bucatareselor d'in capitala. Éca si acelea liste:

AFERIM LA MOSAFIRI!

Stomahicale.

Masticu.

Sacázu.

Basamacu.

C i o r b e.

Ciorbă de iafcale la ciorbalácu.

Potróce de a-valma.

Borşu cu zarzavaturí.

Komandarie de polobocu.

M e z e l i c u r i.

Caltaboşu de Tarigradu.

Chiorbalík de Ianina.

Stakoşí, midii şi stridii.

T r u f a n d a l e.

Barabule in halatu.

Bambe cu tarhonu.

Iahnii gătite cu cervişu.

Ciulamá de zeifetu.

Paceá de musafirlik.

Gheveci cu filonichia.

Musacá cu calabalik.

Sarmale cá iartu.

Kioftele tăvălite.

Capamá.

Vin de Palicarí.

K u s k e b a k u r í.

Kuşkebak de tarhon.

Salată de Barlaboiu.

Z a h a r í t a l e.

Pilaf.

Baclavá.

Halvá de Indirné.

Çataif ibrişimu.

Caimak de la kir Penciu.

Sarailiá de Saraiu

Bogaci cu fisticí.

Çiurekí cu susaiu.

Cozonaci la calípu.

Simişí gogoşaií.

Dovleacu.

Rahatlocumu.

Mistopide.

Braga de la kir Iani.

P u r i c a l e.

Kurmale în coşu de zarnakadele.

Limonií zaharisite.

Razakií.

În tótă vremea ziafetului, Meterhanele voru þurhul. éră musafirií eugenistií voru căpăta scobitorií și feligene la lumin'a masalaleloru.

Una fracțiune din academiá, voindu a se pronunța între list'a de bucate a primului ospeþu și list'a celui din urmă, a cerutu consiliulu bucătáresei séle și ea i-a propusu una, care nu numai este mai de sărăciá, dér care pare a avea și multá oportunitate:

Slibovitz.

S u p e.

Supă de flekerl.

— de nudel.

M e z e l e.

Varmewiurst.

Slănină.

A n g h e m o f t u r í.

Anghemoft de sărăciá.

Anghemoft de iepure.

Papricaşí.

Sdrastií.

F r i p t u r í.

Snişel cu compotu.

Rosbraten.

Calbsbraten.

Svainbraten.

D u l c e.

Crapfen.

Strudel.

Bohmische talken.

Buterteig.

Faþă cu atâtea liste de bucate dise romane, Journal de Bucarest mai publică și list'a de bucate, érăşí pentru románi, a d-lui Hugues.

— Acum, acum litteraþiloru de la foiþe și de la foi, sé mií daþi pe foi pe cei cu asemenea foi. . .

Bine, dérú cându avévomu și liste de bucate românescí, care sé placă fratelui Costinescu de la Românulu și se nu facă nici pre fratele Basarabescu de la Poporulu sé-și întorcă nasulu cu dispreþu cá de la lista cea cu Racee tubercule?" Inform.

De atunci încóce nu mi s'a intemplatú cá se vediu si alta concurrentia de liste gastronomice in diariile romanesci, si se pare cá cei pacaliti au cunoscutu abia, cá list'a dlui Odobescu fusese numai unu feliu de dresu in bucate pentru acea petrecere amicabile d'in ¹⁵/₂₇ Septembre. S'a vediyutu inse altuceva in Column'a lui Traianu d'in a. c., adeca unu persiflagiu titulatu Orthonerodia, presentatu in forma de comedia, n care latino-man'fa e pusa alaturea cu galloman'fa, si amenduoe combatute cu arm'a satirei. Federatiunea aflà, cá acea comediora nu ar avea locu intr'unu diariu seriosu cumu e si Column'a lui Traianu. Dara gusturile sunt diverse. Ce mai sci, póte cá d'in astu-feliu de jocarífa poetica se se nasca mai tardíu si una critica seriósa si in adevveru scientifica, pe care se o afle si ómenii seriosi demna de attentionea lorú, precumu n'au aflu pe acelea esite in Iasi, care presupunu cá filologii romani déca voliescu a studie, vorbi si scrie bene limb'a românescá, au se invetie mai antaiu tóte limbele Asiei, antice si moderne, se caletoréscá pâna pe sub muntele Himalaya, precumu facu unii literati magiari, in interessulu limbei lorú, si numai dupa aceea se se apuce de grammateca si de dictionariu. Limb'a elina are espressiunea *Μωροσοφος*, care in limb'a nóstra si in alte limbi mai multu analitice decâtu sintetice nu se póte traduce cu una singura espressiune. Nu ar fi vreunu lucru placutu, candu unii literati de ai nostrii aru da romaniloru ocaziune de a se folosi de acésta espressiune in limb'a lorú. Acela care voliesce se critice cu bunu resultatu pentru limb'a si literatur'a nóstra, trebue se lase ori-ce jucariá la o parte, se se si feréscá de ori-ce pedanterífa, si in fine déca afla ceva reu, neregulatu, póte chiaru periculosu in vreuna scriere, se fia in stare de a spune si arata in modu positivu ceea ce este bunu, regulatu, priintiosu, pentrucà in casulu contrariu i se va potea dice cu totu dreptulu: Dic Zoile melius, fac Zoile melius; ba i se potu plesni preste capu alte si alte epigramme ardiatorie de a le lui Martiali adressate domnului Zoilus, séu cumu ii dicu ardelenii, Zorila.

Dupa scirile mai d'incóce pe care le avemu dela Bucuresci, commissiunea lexicografica continua lucrurile sale barbatesce, si se spera cá pâna pe la finea anului, aprópe diumetate d'in Dictionariu si Glossariu va vedea lumin'a, prin urmare literatorii, literatii chiaru si dilettantii nostrii in filologia, voru avea substratu de ajunsu pentru criticele lorú. Dara pentru cá se póta cineva critica vreunu opu, trebue se'n aiba mai antaiu d'inaintea ochiloru sei, éra a'lu avea ilu póte, déca 'lu va cumpara.

G. B.

Colectiune de diplome

d'in diplomatariulu comitelui Iosifu Kemény, care privescu mai alesu pe români (valachi).

(Continuare.)

1377. 19. Nov. App. D. Tr. T. III.

Privilegiu alu regelui Ludovicu I., datu districtului numitu Brasso. Sub conditiune cá brasiovenii se edifice in muntele Tidricu una fortaretia noua cu spesele lor, si se talia padurea de prin pregiulu acelu munte séu pétra (Lapis), regele se involiesce, cá comunele d'in districtu câte s'au tienutu pâna atunci de cetatea Brassiovu, se remana anncesate si pe venitoriu la aceea. Intra aceea regele Ludovicu I. mai promitte in acelu privilegiu, cá déca va pune elú man'a pe Tiér'a muntenésca, adeca déca o va putea súbjuga, atunci vam'a care se platea la arborele rosii, se va plati in vecinatatea fortaretiei celei noue. Pâna atunci inse brasiovenii se nu plátésca vama airea, decâtu numai in Brasiovu. In fine regele adaoge cá-si pastredia siesi dreptulu de a numi la noua fortaretia cá si la castrulu dela comun'a Helhcú, comite, jude si castellanu, séu unguri séu nemti, éra candu s'ar intempla, cá judii sei se merge pe la sasii d'in scaunulu (districtulu) Brasiovului, atunci acestia se fia obligati a'i da câte unu prandiu, una cina si cate unu calu in pretiu de duodiecii de florini*).

1377. Datum Zoly in festo beatae Elisabeth. — Ludovici Regis privilegiales Saxonibus sedis Brassoviensis concessae, vi quarum idem Rex ide, quod iidem promisserint novum Castrum in lapide Tydrici propriis expensis extruere, ac silvam ibidem incidere, ideo villas Wajdenoh, Novacivitas, Rasnow, Wolkaa, Cydinis, Mergenbur, Mons S. Petri, Villa nucum, Ruffaripa, Heltiven, Monsmellis, Brigondorf, et Tortalen vocatas, anteaque Civitati Brasso annexas, in futurum quoque eidem civitati annectit una cum campo Turchan vocato. Item promittit, quod si terra transalpina ad manus regias devenerit, tunc tributum, juxta ruffam arborem proveniente, circa ipsum dictum novum castrum exigi faciet. Eo usque autem, donec id fiet, promittit, quod saxones sedis Brassoviensis nullum alias tributum, nisi in ipsa Brassovia solvere tenebuntur. Reservat tamen idem Rex sibi jus pro lubitu suo sive Hungarum, sive Teutonem constituendi in Comitum, Judicum, et Castellanum dicti novi castrum Heltwen. Insuper adjicit Rex, ut quando Judices sui ad ipsos saxones sedis Brassoviensis venire contingeret, tunc unum prandium, unam coenam, et unum

*) Asia dara cu acestu documentu se constata de plinu, cá regele Ludovicu inca si pe la an. 1377, adeca tardu dupa mórtea lui Vladu I. domnu alu Munteniei, in dílele lui Danu II. Basarabu, era prea determinatu a súbjuga Tiér'a muntenésca, de unde érasí esse limpede, cá Ludovicu pâna atunci nu o avea, nu o posedea. Se mai cuvene a insemná, cá pe atunci se si incepusera bataliile cu turcii. Sismanu imperatulu Bulgariloru se facuse ginere alu sultanului Muratu I., si tradandu caus'a cristianismului si a natiunei sale, luptá cu ai sei in armat'a turcésca, anume in contra romaniloru. Atunci Ludovicu inca crediú, cá i va veni fórte bene a súbjuga pe romani, carii acumu se aflá intre duoe focuri fórte periculóse. Nomenclaturele comuneloru coprinse in acestu documentu le recomandamu si filologiloru nostrii, pentru cá se le compare cu cele de astadi, nemtiesci, romanesci, in parte si magiare. Red.

equum 20 finos. valentem annuatim eisdem dare debeant.

Ex authographo arch. coronensis edidit Fejér C. D. T. IX. vol. P. p. 158. —

1378. circa 17. Juny. App. D. Tr. T. III.

Privilegiu datu de regele Ludovicu éra si in cestiune de comerci, pre candu comerciantii transilvani nu prea volia se sufere a veni celi d'in Ungari'a si aume celi dela Cassovi'a cu marfi si mai alesu cu panuraria in Transilvani'a. Ludovicu reguledia in cátu va acelea certe negutiatoresci, anumindu locurile si tergurile, la care putea veni ungurenii cu marf'a lor, unde éra si sunt marginiti, cá panur'a se o póta vende numai cu bucat'a (pectia, franc. piece), éra nu si cu cotulu, adeca numai cu ridicat'a, séu cumu se dice in terminu comerc. franc., en gros, nu cu merunt'a*).

1378. Datum in Castro Kegeth Dnica. p. p. festum corporis Christi, Ludovici Regis privilegiales ad querelas mercatorum Septem sedium Saxonicalium et de Klusvár ordinantes, ut mercatores de Cassa, et earum partium ad Civitates Clusvár, Albam, Egentin (Enyedín.) Thordam, et ultimo ad Cibinium, cum mercantiis suis pervenire valeant, ubi tamen in foris pannos cum perciis, et non cum ulnis vendendi habeant facultatem, ultra tamen Cibinium in sedibus saxonicalibus cum mercantiis, neque ad montanas Civitates ire queant, „Salvo tamen duntaxat, quod iidem mercatores de Cassa, et alii ad singulas nundinas, seu fora annualia libera et privilegiata, sed ad dedicationes ecclesiarum omnia etiam fora et villas sicularum cum suis mercantiis procedant tute et libere.“ —

Ex originali exscripsit Eder Mm. T. t. p. 529. et exinde.

Edidit Fejér C. D. T. IX. vol. 5. p. 264.

1379. 1. May. App. D. Tr. T. III.

Documentu cunoscutu d'in alte publicatiuni, de mare interresu pentru sasii transilvani, de unde inse romanii inca potu invetia multu.

Sasii d'in cele siete scaune séu tienuturi ajunesera la mari discordii, certe, processe intre sine. Ludovicu I. taliandu la midiu locu, demandá strinsu primariloru, cá conformu vechiului usu alu sasiloru, se adune la unu locu in campu, sub ceriulu liberu, pe betranii jurati si pe una parte a poporului comunu, se si perlega acolo vechile si nouale loru privilegiuri in audiulu prelatiloru si alu baroniloru pe cari i va mitte regele la acelea adunari (cá commissari), si consultandu asupra loru, orice aru aflá in acelea vetamatoriu, se i arate lui, cá-ci este fórte appecatú a le face intru tóte pe volia, a sterge d'in privilegiuri totu ce nu le-ar placea loru, a corrége si a emenda**).

*) De documente precumu este si acesta, se voru interessa mai alesu aceia carii se voru fi ocupandu cu istori'a comerciului si a industriei d'in Transilvani'a si Ungari'a. Red.

**) A fostu maxima de statu a celoru mai multi regi ai Ungariei si ai intregii politice unguresci secularie, cá pe sasii colonisati cu mare scopu in Transilvani'a mai alesu pe la pótele muntiloru, p'intre romani, se i sustiena, se i apere si favoredie d'in tóte poterile si cu totu felulu de midiu locu. Asiá a fostu acéstu, cu prea pucine exceptiuni, totu deauna, incependu dela Geiza si Andreiu II. pâna in dio'a de astadi. Si observati bene, cá nu se scie se fia fostu colonii sasesci (hospites teuto-

Ludovicus dei gracia rex hungariae, polonie, dalmacie, etc. fidelibus suis Senioribus, Judicibus, juratis, et Universis saxonibus Septem Sedium partis Transsilvane Salutem et gratiam. Datur nobis intel-

nici) între secui, decâtu numai între romani. Este una minciuna istorica grósa, cá tienuturile pe care locuescu astadi sasii, la venire a loru aru fi fostu deserte, desolate de locuitori. Istoricii si publicistii sasi, éra dupa ei ungerii si strainii, au repetitu acésta minciuna pâna acum a de una milie de ori. Nu e departe tempulu, in care se va infunda si acésta. Desertum, i, deserta sunt si pâna in dilele nóstre in mai multe tieri europene; adeca nesce campii (puste), locuite raru seu neci-decumu, ele inse totu se afla in possessiunea si proprietatea comuneloru vecine, cumu si in a mai multoru proprietari privati. Desertum iaca este unu conceptu relativu, care se póte applica pâna si la unele parti d'in Campi'a transilvana; pentru cá vei afla locu necultivatú pe distantia de 2-3 miliarie, n'ai dreptu se dice ca tóta tiér'a este unu desertum. Tienuturile, locuite de sasi, s'au datu lorú spre locuintia numai successive, adeca incetu cu incetisorulu, in cursu de unu secolu si mai bene. Mai antaiu au venitu coloniile d'in Flandri'a, adeca d'in una parte a Belgiului si a Olandei situata spre mare. Intre anii 1001 si 1080 locuitorii acelorú tieri au suferitu de calamitatile cele mai mari, de bellu civile, de pestilentia si totu-unadata de essundarea riurilor si de a marei, care innecase mai multe comune si innecase pentru totu-deauna tienuturi intregi. Locuitorii cáti au scapatu cu viétia, ajunsii la cea d'in urma saracia si amaru, au fostu constrinsi a lua lumea in capu. Dara ómeni industriosi cumu era ei, au fostu si chiamati si asiediati parte mare in unele provincii ale Germaniei, pâna candu a petrusu faim'a emigrarei lorú si la regii Ungariei, carii tocma pe atunci se batea, candu cu imperatorii greci, candu cu celi bulgaro-romanesce, pentru cá se se póta intende in Oriente. Partea Daciei ce se numesce Transilvani'a, dedese ocaziune la cele mai multe conflicte. Asia regii Ungariei au luatú refugiu si la sistem'a colonisarei, la care 'iau invetiatu episcopii apuseni adusi in tiéra spre a propaga christianismulu la magiari. Flandrii (astadi se numesce Flamendi) d'in Belgiu etc. imbratiasiasera cu multu mai inainte christianismulu. Cu atátu mai multu avea regii Ungariei si mai virtosu episcopii si calugarii, trebuintia de flandrii. Dupa acestea, pre cátu tempu au duratu espeditiunile cruciate spre resaritu, pe urm'a cavalerilorú teutoni s'au mai adusu alte colonii noue germáne (hospites) si s'au asiediati in diverse tienuturi, precumu au si venitu d'in diverse tieri. Dara si de altu-mentrea, prea adesea cere interessulu despotismului, pentru cá poporatiunile de nationalitati diverse se se amestece cátu mai tare, pentru cá se tratésca totu in ura si urgia unele cu altele. De aici pâna in dio'a de astadi acea apriga diversitate in temperamentulu, in caracterulu, in facultatile spirituali si in dialectulu, séu mai bene, in dialectele sasesci transilvane, precumu adeca essiste diversitatea si între germanii d'in Germani'a, si la alte popóra. Acelea differentie era multu mai mari in dilele lui Ludovicu I. Acelu rege inse 'si avea ratiunile sale, pentru cá tocma pe sasi se'i impace elu insusi, in locu de a'i irrita si mai multu si inversiuna între sinesii. Pe atunci sasii era cei mai bunii catholici, cumu si propagatori ai limbei latinesce, ai latinismului preste totu, in oppositiune cu limb'a grecésca, cu grecismulu; candu d'in contra, magiarii mai neci-unadata n'au tienutu cu vreunu mare zelú la religiunea christiana preste totu si la catholicismu in specie; éra poporulu romanescu castigatu fórte de multu prin calugarii greci, se tienea cu tóte bratiale de baserie'a bisantina, cu limb'a slavona, spre celu mai mare necasu ala regilorú esiti d'in cas'a francésca Anjou, veniti aici dela Neapole.

D'in acestea apoi se explica multime de evenimente care au urmatu mai tardiu in Transilvani'a. De aici si persecutiunile asupra Cnezilorú romanesce si asupra romanilorú in genere, cu esceptiune de aceia carii catolisá, séu si de aceia, carii insuflá respectu cu armele.

Red.

ligi, quod diverse discordie, lites, et rixe in vestri medio sint exorte, in quibus remedio regio nitimur subvenire, omnia hec benignitate regia delere, et suffocare, ut in futurum, temporis spacio, sub pacis concordia vos poteritis finaliter comprehendere ad plenioram vestram fructuositatem, ut ex ea nobis, et nostris heredibus, ac sacre corone terventius, et studiosius servire valeatis. Igitur fidelitati vestre firmissime regio sub edicto precipimus, quatenus mox cognitis presentibus vos iudices nostri secundum vestram consuetudinem, cum senioribus juratis, et prioribus adjuncta parte communis populi nostri, insimul in campis conveniatis, pro vestro communi colloquio, et ibidem vestra privilegia nova et antiqua recipiatis et perlegatis coram his, quos de nostris Prelatis et Baronibus ad hec vobis destinavimus, ordinationem vestram audiendam et pertractandam, perlectis autem his Nobis cum paucitate nunciorum vestrorum tenorem ipsorum privilegiorum diligenter rescribatis, que omnia benigno animo, ac gravissimo secundum cursum et continentiam vestrarum antiquarum libertatum volumus audire et plenarie expedire, et si aliquid in eisdem vobis contrarium inveneritis, istud in omnibus licitis, et possibilibus in commodum vestrum volumus convertere et meliorare . . . . . nobis, quod ob respectum verborum informacionis, vel favoris alicujus viventis vestras libertates nequaquam infringemus, sed potius confirmamus vobis, et vestris successoribus, et si inter cetera aliqua sunt nociva, et dampnosa vestre libertati, hoc volumus delere, et emendare, et si aliquis vobis secus dixerit, sibi fidem non adhibeatis, quia hic de nostra intencione non est informatus. Datum in Diosgewor, in festo beatorum Philippi et Jacobi Apostolorum, anno D. MCCCLXX nono. —

Ex authographo arch. Cibirien. Nat. Sal. —
Fragm. edidit. Schlözer p. 38. 39.

„ „ „Verfassungszustand der Sachsen“, p. 92.
Edidit. Fejér C. D. T. IX. vol. p. 314. —
(Va urma.)

Nr. 98--1872.

Procesu verbale

luatu in siedinti'a ordinaria a comit. asociat. trans., tienute in 2. Aprile c. n. 1872 sub presidiulu dlui vicepres. Iac. Bolog'a, fiendu de facia domnii membrii P. Dunc'a, I. Hannia, I. Tulasiu, I. V. Rusu, C. Stezariu si I. Cretiu.

§ 40. Dn. cassariu presentéza conspectulu despre perceptele si erogatele asoc. dela siedinti'a lunaria trecuta (5. Martiu a. c.) pâna la siedinti'a presente. D'in acestu conspectu se vede, cumu-cá in decursulu restimpului numitu, s'au incassatu la fondulu asociat. 430 fr. 87 cr. si s'au erogatu 218 fr. 33 cr. v. a. (Nr. prot. ag. 96, 1872).

Spre scientia.

§ 41. Totu dn. cassariu mai presentéza conspe-

ctulu despre starea fondului academiei, d'in carele se vede, cumu-cà numitul fondu are de presente in proprietatea sa sum'a de 4977 fr. 90 cr. (Nr. prot. ag. 97, 1872).

Spre scientia.

§ 42. In nesu cu conspectulu dlui cassariu de sub §-lu precedente 40, se referéza in specialu, despre banii incursi la fondulu asociatiunei dela siedinti'a trecuta pâna la siedinti'a presente, si anume:

a) Prin directiunea despart. cerc. alu Fagarasiului (II), s'au tramesu la asoc., cá superflusu remasu d'in perceptele si erogatele comitetului arang etoriu d'in Fagarasiu, cu ocasiunea adunarei gen. tenute acolo in 7—8. Augustu 1871, sum'a de 140 fr. si tacsă dela unu membru ord. nou si pentru diploma 6 fr., la olalta 146 fr. (Nr. prot. ag. 78, 1872).

b) Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) s'au tramesu cá tacsă de membrii ord. si ajut. 40 fr. (Nr. prot. ag. 82, 1872).

c) Dela dn. proprietariu in Cricau, Gregoriu Mezei tacsă de membru ord. 5 fr. (Nr. prot. 87, 1872).

d) Cá prenumeratiuni la Transilvani'a pre 1872 au incursu 11 fr. (Nrii prot. ag. 82, 84 si 88, 1872).

e) Cá interese obvenitorie cu 1. Aprile a. c. dupa cuponii prioritatoru de drumulu feratu, au incursu 130 fr. in argentu (Nr. prot. ag. 92, 1872).

f) Cá interese obvenitorie cu 1. Aprile a. c. dupa cuponii obligatiuniloru de statu convertite, a incursu 27 fr. 30 cr. in argentu. (Nr. prot. ag. 92, 1872).

Spre scientia.

§ 43. In nesu cu raportulu cassei despre starea fondului academiei de sub § 41 se referéza despre contribuirile incurse dela siedinti'a presente in favorea fondului academiei, si anume:

a) Prin directiunea despart. cerc. alu Fagarasiului (II) in 2 actiuni dela banc'a Transilvani'a, oferite d'in partea domniloru: Ioane Antonelli si Ladisiau Tamasu, au incursu 80 fr. solviti. (Nr. prot. ag. 77, 1872).

b) Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) au incursu cá oferte 5 fr. (Nr. prot. ag. 82, 1872).

c) Prin dn. docente in Mehadi'a, Nicolae Gram'a s'au tramesu cá oferte 16 fr. 30 cr. (Nr. prot. ag. 91, 1872).

d) Cá interese obvenitorie cu 1. Aprile a. c. dupa cuponii obligatiuniloru de statu convertite s'au incassatu 8 fr. 40 cr. in argentu. (Nr. prot. ag. 93, 1872).

Se iea spre scientia si domniloru amentiti sub lit. a) li-se esprime prin acésta recunoscentia protocolaria.

§ 44. Se presentéza unu documentu d'in partea cassei, prin carele se constatéza, cumu-cà argentulu incursu, s'au schimbatu cu charthia in v. a., pentru care s'au capetatu 180 fr. 41 cr. (Nr. prot. ag. 94, 1872).

Spre scientia.

§ 45. Se presentéza altu documentu d'in partea cassei, prin carele se constatéza, cumu-cà s'au cumperatu pre sém'a fondului asoc. 2 obligatiuni urbariale trans. de câte 100 fr. un'a, cu sum'a de 160 fr. 50 cr. (Nr. prot. ag. 95, 1872).

Spre scientia.

§ 46. Secret. II referéza pre largu despre lucrările si decisiunile coprense, in protocolulu adun. gener. cerc. d'in despartimentulu Fagarasiului, tenute acolo in $\frac{8}{20}$. Fauru a. c.

D'in amentitululu protocolu se constatéza, cumu-cà cestionata adunare gen. cerc., intre altele, a luatu urmatoriele decisiuni:

1. Sub p. 2. prot. s'au facutu dispositiune pentru castigarea unei odai, in care se se tienea siedintiele subcomitetului si se se pastredie actele aceluia, si dn. avocatulu A. Densiusianu avú bunatate a oferí gratisu o odaia spre acelu scopu.

2. Sub p. 3 se luà decisiune, cá domni pretori d'in districtulu resp. se provoce pre agenturile comunali degiá infientiate, a raportá la directiunea resp. despre cele efectuite in privinti'a contribuiriloru facunde in favorea fondului academiei.

3. Sub p. 4 si 5 se iea actu despre ofertele facute in favorea fondului academiei, cu care ocasiune, unii zelosi inteligenti romani, prin obligatiuni private s'au deobligatu a solvi pentru scopulu intentionatu, câte 150 fr., 100 fr., 50 fr., 30 fr., 24 fr., 20 fr., 15 fr. etc. fia-care amesuratu impregiariloru sale materiali; atari obligatiuni s'au tramesu pâna acumu incóce dela 13 insi. (A se vedé publicarea numeloru respective si a oferteloru deobligatu in Nr. 7 nlu Transilvaniei d'in an. cur. pag. 82. Vedi si § 43 lit. a).

4. Sub p. 6 se iea mesuri pentru infientierea agenturiloru comunali, in acele parti, unde pâna acumu inca nu s'au potutu infientiá, si totu-odata se emitu provocari cátra agenturile comunali infientiate, spre a conlucrá cu totu zelulu, atátu in favorea prenumerarei la Transilvani'a, cátu si in favorea oferteloru, facunde pentru academia.

5. Sub p. 7 se iea decisiune pentru asternerea computulu despre starea fondului juristiloru d'in acelu districtu.

6. Sub p. 8 se emite comisiune pentru censurarea socoteleloru comitetulu arangiatoriu pentru primirea membriloru asoc. la adunarea gener. tenuta acolo in 7—8. Augustu 1871. (A se vedea si § 42 lit. a).

7. Sub p. 9 s'au alesu membrii suplenti la subcomitetulu resp. in persónele domniloru I Gram'a, Nic. Densiusianu, Nic. Cipu, Nic. Raceanu si Teofilu Francu acésta alegere de membrii suplenti, fú motivata prin aceea, cá unii d'intre membrii ord. ai subcomitetulu, se afla cu locuenti'a afara de resiedinti'a aceluia, si asia nu se afla in positiune a poté participá regulatu la siedintia, prin urmare, in atari casuri au de a se suplini prin membrii suplenti.

8. Sub p. 10 in locul fostulu secretariu atu subcomitetulu Nic. Dima Petrascu, carele si-a datu dimisiunea, se alese dn. Nic. Densiusianu.

9. Sub p. 12 se defige adunarea gener. cerc. viitoria pre $\frac{3}{15}$ Maiu a. c. la Venetia inferioare. In fine

10. Sub p. 13 se esmite una comisiune insarcinata cu proiectarea onoru statute relativu la infientierea

unei biblioteci pentru despart. resp. (Nr. prot. ag. 77, 1872).

Decisiune. Lucrarile cuprinse in punctele sus-amintite 1—10 incl., se iau spre scientia cu placere si totu-odata se esprime recunoscintia, atatu adunarei gen. cerc., carea prin decisiunile sale, a datu noua dovéda despre laudabilulu seu zelu, ce 'lu nutresce facia cu prosperarea afaceriloru asoc. in totu respectulu, catu si in speciale, aceloru domni inteligenti romani, carii prin acte formali se deoblegara a veni si materialmente in ajutoriulu fondului academiei.

§ 47. Totu secret. II. mai raportéza si despre coprensulu protocolului siedintiei subcomitetului d'in despartimentulu Fagarasiului (II) tienute in 24. Fauru a. c.

D'in amentitululu protocolu resulta, cumu-cà subcomitetulu, intre alte afaceri curente, relative la constituirea sa de nou, alegundusi cassariu si controlorulu substitutu (p. 1), cumu si relativu la dispositiunile facute in causa trameterei incóce a superplusului amentitu la § 42, cumu si a obligatiuniloru private date in favórea fondului de academia (§ 46 p. 3), a adusu conclusiunea, motivata si d'in partea directiunei in raportulu seu d'in 28. Fauru a. c. Nr. 2, cá adeca comitetulu centralu, se indrumaze pre despartimentele cerc. ale asoc., se se tiena disertatiuni d'in economi'a nationale, cu referire la poporulu romanu etc. (Nr. prot. ag. 79, 1872).

Decisiune. Desi acestu comitetu a aflatu cu placere d'in protocoalele respectiveloru adun. gener. cerc., cumu-cà si pâna acumu in cele mai multe despartiem. cerc., cu ocasiunea adun. gen., s'au tienutu discursuri in materii relative la economia nationala, cumu si despre alte obiecte de interesu pentru prosperarea si cultur'a populare, si desi atari disertatiuni se prescriu si prin regulamentulu asoc. § 5 lit. d) impartasitu totoruru despartimentelor, degia infientiate: totusiu, la espresa dorintia a cestionatului subcomitetu, se afla indemnata a atrage cu asta ocasiune, atentiunea respectiveloru directiuni cercuali, asupra necesitatiei de atari disertatiuni populare, si totu-odata ale postli, cá se conlucre d'in partele, in cointielegere cu intieligenti'a d'in cercurile sale, cá tienerea de atari disertatiuni, cu ocasiunea adunariloru gen. cerc., se se introduca si in acele parti séu cercuri, unde dóra pâna acumu nu s'au introdusu.

§ 48. Directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII), pre langa sum'a de 49 fr. (vedi §§ 42, 43), sumitte protocolulu siedintiei subcomitetului d'in 12. Fauru a. c.

D'in coprensulu amentitululu protocolu, intre alte afaceri curente, (p. 1, 2, 3, 5, 6 si 7), se constateza, cumu-cà in comun'a Ascileulu micu, s'au infientiatu agentur'a comunale (p. 5). (Nr. prot. ag. 82, 1072.)

Se iea spre scientia.

§ 49. Se presentéza scrisori'a juristului Aaronu Hamsea, prin carea aratandu, cumu-cà i s'au conferitu unu stipendiu de 200 fr. d'in fundatiunea nemuritoriului Gozsdu, abdice de stipendiulu avntu dela asociat. (de 150 fr.), pre langa deoblegarea, de a face servitia scripturistice in cancelari'a asociat. (Nr. prot. ag. 85, 1872).

Decisiune. Dupace restulu d'in stipendiulu conferitu lui A. Hamsea, prin abdicerea aceluia, deveni disponibilu pre an. scol. 187 $\frac{1}{2}$, se decide, cá acelu restu se se confereze lui Mich. Rusu, juristu in an. II. la academi'a de aici, carele sub datulu 20. Martiu a. c. concurse pentru accordarea aceluia, inse pre langa deoblegarea de a face servitia scripturistice in cancelari'a asoc. (Nr. 86, 1872).

§ 50. Se presentéza scrisori'a stipendiatului asoc. Al. Gram'a, prin carea densulu aratandu, cá d'in caus'a unei bole, fiendu necesitatu a intrerumpe cursulu studiiloru sale filosofice, totu-odata abdice de stipendiulu conferitu d'in fondulu asoc. si se apromite a refundá cassei asoc., cele doue rate primite d'in stipendiulu anuale, indata ce va capetá órecare oficiu salarisatu. (Nr. prot. ag. 90, 1872).

Se iea spre scientia cu aceea observare, cá restulu d'in stipendiulu devenitu astfelu vacante, se sistéza in favórea cassei asoc.

§ 51. Dn. bibliotecariu I. Cretiu presentéza unu contu despre pretiulu cartiloru procurate pre sém'a biblioteci asoc. in sum'a de 48 fr. 37 cr. si cere a se asemná esolvirea aceluia, d'in sum'a preliminata de adunarea gen. pentru bibliotec'a asoc.

Decisiune. Se asemnéza la cass'a asoc. esolvirea resp. contu sunatoriu despre 48 fr. 37 cr. v. a.

§ 52. Secret. II. referéza, cumu-cà G. Pop'a stud. in V. ct. la gimn. d'in Beiusiu, cere a i-se dá gratis actele adun. gener. d'in 1866, cumu si foi'a asoc. pre an. cur. 1872. (Nr. prot. 89, 1872).

Se decide a se rescrie, cumu-cà comitetulu nu se afla in positiune a poté satisfacé cererei respective, cu atatu mai vertosu, cu catu cá pentru societatea de lectura a studentiloru gimnasiali dela Beiusiu, se tramete foi'a asoc. gratis, prin urmare dela numit'a societate póte si respectivulu cetí aceea foia.

§ 53. Dn. canonicu metrop. C. Papfalvi oferesce in favórea colectiunei numismatice a asoc. un'a moneta de auru, de pre tempulu regelui Daciloru, Cotisonu, in pretiu de 3 galb. (Nr. prot. ag. 83, 1872).

Decisiune. Dn. oferente i se esprime recunoscintia protocolaria, ér monet'a oferita se preda respectivulu bibliotecariu, spre a se asiediá si pastrá in colectiunea de pretiositati a asoc.

§ 54. Secret. II. presentéza urmatóriele opuri, daruite de auctoriu resp. in favórea biblioteci asoc. si anume: a) Opulu intitulatu: „Cursu de practic'a gradinaritului si de economi'a casei,” compusu de G. Vintila. Brasiovu, 1872. b) Opulu intitulatu: „Eleméleti és gyakorlati román nyelvtan“ Ahn Ollendorf tanmodszere tekintetbe vételével, de Andreiu Cosm'a. Ed. Clusiu, 1872.

Decisiune. Domniloru daruitori li-se esprime recunoscintia protocolaria, ér opurile amentite se transpunu dn. bibliotecariu, spre a se petrece in registrulu cartiloru asoc.

§ 55. Se presentéza testimoniale despre colouiele susutienute pre sem. I. an. scol. 187 $\frac{1}{2}$ cu re-

sultatu eminente, d'in partea stipendiatului asoc. Petru Dehelianu ascultatoriu de filosofia in Gratiu.

Spre scientia.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede domniloru membrii P. Dunc'a, I. Hanni'a si I. Tulbasiu. Sibiu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bologa,
vicepresied.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a cetitu si verificatu Sibiu in 4. Aprile 1872.
P. Dunc'a. I. Hanni'a. I. Tulbasiu.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asoc. trans. dela siedinti'a lunaria a comitetului asoc. d'in 5. Martiu pãna la siedinti'a aceleuia d'in 2. Aprile a. c.

1. Prin directiunea despart. cerc alu Fagarasiului (II.) s'au tramesu la fondulu asoc. trans. si anume:

a) D'in superplusulu de 149 fr. 13 cr. v. a. ce a resultatu d'in computulu despre perceptele si erogatele facute cu ocaseiunea siedintiei anuale a asoc. trans., tiente la Fagarasiu in 7-8. Augustu 1871, s'au tramesu pentru fondulu asoc. 140 fr.

b) Dela dn. notariu com. in Sinc'a vechia, Iosifu Stoic'a tacs'a de m. ord. nou pre 187¹/₂ si pentru diploma 6 fr.

2. Prin directiunea despart. cerc. alu Gherlei (XIII) s'au tramesu la fondulu asoc.

A. Cá tace de membrii ordinari:

a) Dela dn. proprietariu in Iclodulu mare, Ioane Lemény tacs'a pre 18⁶⁹/₇₀ 5 fr.

b) Dela dn. proprietariu in Iclodulu mare, Simeonu Bocsia tacs'a pre 18⁶⁹/₇₀ 5 fr.

c) Dela dn. canonicu Stef. Biltiu tacs'a pre 187⁰/₁ 5 fr.

B. Tacs'a de membrii ajutatori:

a) Dela Tom'a Cherechesiu 2 fr. b) Filipu Muresianu 1 fr.

c) Isidoru Popoviciu 1 fr. d) Florea Berindeanu 1 fr. e) Ioanu Creminasiu 1 fr. f) Ioanu Todica 1 fr. g) Pantilimonu Hurdac'a 1 fr. h) Ioanu Vedanu 1 fr. i) Arionu Caprieriu 1 fr. k) Nicolae Maieru 1 fr. l) Natu Bontideanu 1 fr. m) Nicolae Miclea 1 fr. n) Nicolae Alvasiu 1 fr. o) Eremia Hurducasiu 1 fr. p) Vasilic'a Cosieriu 1 fr. q) Georgie Gimboreanu 1 fr. r) Danila Hurducasiu 1 fr. s) Dumitru Hurducasiu 1 fr. t) Nechita Dangeleganu 1 fr. u) Nicolae Teglasiu 1 fr. v) Simeonu Maieru 1 fr. w) Ioanu Cicivanu 1 fr. x) Tonic'a Cupsi'a 1 fr. y) Pascu Hurducasiu 1 fr.

3. Dela dn. proprietariu in Cricau, Gregorie Mezei s'au primitu tacs'a de membru ord. pre 187¹/₂ 5 fr.

4. Prin dn. advocatu in Abrudu si directoriu despart. cerc. VII, Mateiu Nicol'a s'au tramesu la asoc. pre langa asemnatiune postale 42 fr.

NB. De órece nu s'au tramesu list'a domniloru contribui-tori, asia numele acelora nu se potu publicá pãna candu va sosi list'a respectiva, pentru care s'au scrisu inca in 12. Martiu a. c. Nr. 81.

Sibiu, 2. Aprile 1872.

Dela secret. asoc. trans.

Contribuiri in favórea fondului de academia.

1. Prin directiunea despart. cerc. Gherlei (XIII) s'au tramesu:

a) Dela dn. preotu in Todor'a, Vasiliu Hosszu 1 fr.

b) Dela dn. preotu in valea Grosiloru, Alesiu Ghelutiu 1 fr.

c) Dela poporeni d'in comun'a Dobrocin'a 1 fr.

d) Dela poporeni d'in Rusu 2 fr. Sum'a 5 fr. v. a.

2. Dela dn. parochu in Cohalmu, Ioane Popescu contribuire 50 cr.

3. Prin dn. Nicolae Gram'a, docente conf in Mehadi'a s'au tramesu cá oferte sum'a de 16 fr. 30 cr. si anume:

a) Dela domnii: protopresbiteru in Mehadi'a, Dimitrie Iacobescu 5 fr. b) Constantinu Tiepeniagu, parochu si assesoriu consist. in Mehadi'a 1 fr. c) Pavelu Chinesu, comisariu scolariu 1 fr. d) Gruia Pirtea, parochu-adm. in Ogradena 1 fr. e) Zacharia Popoviciu, parochu-adm. in Globucraiov'a 50 cr. f) Nicolae Gram'a, docente in Mehadi'a 1 fr. g) Iosifu Toderu, doc. in Prigoru 20 cr. h) Antoniu Crai'a, doc. in Rudaria 30 cr. i) Chirilu Serbu, doc. in Gârbovetiu 30 cr. k) Ioane Olariu, doc. in Lapusnicu 30 cr. l) Chiprianu Dancea, doc. in Iablaniti'a 50 cr. m) Traila Paria, doc. in Mocerisiu 20 cr. n) Iosifu Popoviciu, doc. in Globucraiov'a 10 cr. o) Petru Teodorescu, doc. in Luncavitia 20 cr. p) Georgiu Gerga, doc. in Verendinu 20 cr. q) Nicolae Coc'a, doc. in Mehadi'a 20 cr. r) Danilu Popoviciu, doc. in Dubov'a 10 cr. s) Iacobu Talpesiu, doc. in Corniarenv'a 10 cr. t) Nestoru Miculescu, doc. in Plugova 20 cr. u) Constantinu Vladuceanu, doc. in Bogoltinu 20 cr. v) Georgiu Trapsi'a, capitanu pens. in Mehadi'a 1 fr. w) Sim. Popoviciu, negutiatoriu in Mehadi'a 1 fr. x) Andronicu Popoviciu, negutiati. in Mehadi'a 1 fr. y) Barulu Benedecu, negutiatoriu in Mehadi'a 50 cr. z) Trajanu Popa, studente in I. cl. gimn. la Mehadi'a 20 cr.

4) Dn. red. Iosifu Vulcanu tramete 110 lei noi (franci) collectati in favórea fondului academiei prin nobil'a staruentia a domniei Adelin'a Olteanu dela Craiov'a si anume:

a) Dela domnii N. C. Zatreanu 25 lei noi.

b) Stefanu M. Petrescu 10 l. n.

c) D. S. Guranu 10 l. n.

d) C. Cancea 10 l. n.

e) N. N. Maldarescu 10 l. n.

f) dómu'a Constanti'a I. Argetoianu 10 l. n.

g) dómu'a Mari'a D. Otetelisianu 10 l. n.

h) dn. Emilianu Otetelisianu 10 l. n.

i) Dion. Marcescu 5 l. n.

k) N. Stanescu Proicea 5 l. n.

l) C. Hori'a Olteanu 5 l. n.

Sum'a 110 lei noi (resp. franci).

Sibiu, 4. Aprile 1872.

Dela secret. asoc. trans.

PUBLICARE.

In ³/₁₅ Maiu a. c. se va tienne in Venetia inferiore a IV. adunare generale a despartimentului alu II. (Fagarasiu-Cincu-mare-Rupea) a asociatiunei transilvane romane pentru cultur'a si literatur'a poporului romanu, la care se invita membrii asociatiunei si cu deosebire celi d'in acestu despartimentu.

Fagarasiu, in 6 Aprile 1872.

Dela comitet. cerc. despart. alu II. alu asociat. trans. romane.